

แนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียน
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

GUIDELINES FOR MANAGEMENT OF LEARNING ACTIVITIES BASED OF SMALL
SCHOOLS UNDER THE UTHAI THANI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2

วารานันท์ แก่นแก้ว¹, ธีรพจน์ แนบเนียน², ทีปปิพัทธ์ สันตะวัน³

Waranan Khankeaw¹, Teerapot Nabnean², Teeppipat Suntawan³

Corresponding Author E-mail: waranan.k@sru.ac.th

Received: Apr 27, 2025; Revised: May 28, 2025; Accepted: Jun 09, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหา หาแนวทาง และประเมินแนวทาง การดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 248 คน ได้จากการกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซซี่และมอร์แกน และการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.67 - 1.00 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยจัดการประชุมสนทนากลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรม ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบประเมินแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยภาพรวมมีปัญหายอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านการออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ รองลงมาคือ ด้านการวัดผลและประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ และด้านที่มีปัญหาต่ำสุด คือ ด้านการขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ 2. แนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้านบริหารหลักสูตร คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน จัดทำ และประเมินปรับปรุงหลักสูตรแบบบูรณาการ ด้านกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ผู้บริหาร ครู และนักเรียนร่วมออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมและบูรณาการกับการเรียนรู้ ด้านวัดผลประเมินผล ใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริงที่หลากหลายและพัฒนาเครื่องมือให้เหมาะสม ด้านขับเคลื่อนนโยบาย ผู้บริหารใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และนำผลประเมินไปพัฒนากิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ 3. ผลการประเมินแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความถูกต้องสูงสุด ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความ เป็นประโยชน์

คำสำคัญ : แนวทางการดำเนินงาน, การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้, โรงเรียนขนาดเล็ก

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

¹ Student in Doctor of Education Degree, Educational Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University.

^{2,3} อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

^{2,3} Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

This research aimed to study the problems, establish guidelines, and assess the implementation of the moderate class more knowledge activitie in small schools. The research methodology consisted of three phases: 1) the study of implementation problems involving a sample of 248 administrators and teachers, selected through Krejcie and Morgan's table and multi-stage random sampling. Data were collected using a questionnaire with content validity values of 0.67 - 1.00 and reliability of 0.96. The data were analyzed using mean and standard deviation, 2) the development of implementation guidelines through focus group discussions with seven experts, using group discussion record forms and content analysis and 3) the assessment of the proposed guidelines by 30 school administrators were selected through purposive sampling, using an assessment questionnaire. The data were analyzed using mean and standard deviation.

The findings were as follows:

1. The problems of moderate class more knowledge activitie as a whole was at a moderate level in all aspects. When considering in each aspect, the most problem was activity designing, followed by measurement and evaluation while policy implementation showed the lowest level of problems.
2. The proposed implementation guidelines were Curriculum management, the school board was involved in planning, developing and evaluating the integrated curriculum, Activities to increase learning time was administrators, teachers and students jointly design appropriate activities and integrate them with learning, Measurement and evaluation used a variety of authentic assessment methods and developing appropriate tools, Drive policy, The administrator utilizes participatory management, leverages community learning resources, and uses evaluation results to improve the effectiveness of activities.
3. The result of the evaluation of moderate class more knowledge activitie was at the highest level in overall. When considering each aspect, it was found that accuracy with the highest level, appropriateness, feasibility, and usefulness.

Keywords: Guidelines for Management, Moderate Class More Knowledge Activitie, Small Schools

บทนำ

ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงปฏิรูปเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านท่ามกลางการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่รุนแรง ขณะที่ยังมีข้อจำกัดด้านคุณภาพแรงงานทั้งในด้านองค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565: 123) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (2566-2570) มุ่งเน้นการพัฒนาคนทุกช่วงวัย พัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง เพื่อพลิกโฉมประเทศไปสู่การขับเคลื่อนที่ใช้นวัตกรรมเป็นฐาน ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ

การจัดการศึกษาให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 22 ที่ยึดหลักว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ และถือว่านักเรียนสำคัญที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565: 13-15) มาตรา 24 กำหนดให้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด และจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง รัฐบาลได้กำหนดนโยบาย "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยลดเวลาเรียนภาควิชาการลง แต่ไม่กระทบเนื้อหาหลักที่นักเรียนควรเรียนรู้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2559: 1) โดยเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน และทักษะชีวิต (บริมัส วงศ์เจริญ และสายสุตา เตียเจริญ, 2561: 102) กิจกรรมเพิ่มเวลารู้มุ่งเน้นเป้าหมายการพัฒนา 4H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) มีการกำหนดตัวชี้วัดที่ต้องรู้และควรรู้ของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา ภาระงาน และชิ้นงาน พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2559: 2-3)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สู่ทุกโรงเรียนในปีการศึกษา 2566 โดยส่งเสริมความเข้าใจแก่ผู้บริหารและครู ปรับโครงสร้างเวลาเรียน จัดกิจกรรมตามความสนใจของนักเรียน สนับสนุนสื่อการเรียนรู้ และนิเทศการจัดการเรียนการสอน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2, 2566: 15-16)

ผลการนิเทศพบว่าโรงเรียนแต่ละแห่งมีบริบทและความพร้อมแตกต่างกัน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กประสบปัญหาด้านบุคลากร งบประมาณ และความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรม สอดคล้องกับจุฑามาศ สุธาพจน์ (2559: 83) ที่พบว่าโรงเรียนขนาดต่างกันมีผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดกลางมีความพร้อมมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีข้อจำกัดในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละระดับชั้น

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จำเป็นต้องหาแนวทางจัดการกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน โดยการบริหารที่มีประสิทธิภาพพร้อมกับความร่วมมือจากทุกฝ่าย จะช่วยให้การพัฒนาการศึกษาสำเร็จตามเป้าหมาย ส่งเสริมศักยภาพนักเรียน และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับเยาวชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

3. เพื่อประเมินแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

1. หลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

พรศิริ สังข์ทอง (2562: 23) ได้สรุปความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้งด้านงานวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป เพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน

ณรงค์ชัย บุญประเสริฐ (2563: 13) ได้สรุปการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การบริหารสถานศึกษา หมายถึง ศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหารจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ในการวินิจฉัยสั่งการเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับงาน หรือกิจการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบในงานทั้ง 4 ฝ่าย โดยคำนึงถึงผลกระทบและสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อมุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ และใช้ทรัพยากรการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพจากทุกภาคส่วนของสังคม

สุนิสา ม้วยจี่น (2563: 12) ได้สรุปความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพ โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุด ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทศนคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม โดยผ่านวิธีการของสถานศึกษา การสั่งการ การอำนวยความสะดวกและการปรับปรุงการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผ่านวิธีการสั่งการ การอำนวยความสะดวก และการร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และ การบริหารทั่วไป โดยใช้ทรัพยากรจากทุกภาคส่วนของสังคมให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุด ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทศนคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด ทำให้สถานศึกษามีคุณภาพ

1.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

พรศิริ สังข์ทอง (2562: 24) ได้สรุปว่าการบริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษา ทำให้สถานศึกษาดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ณรงค์ชัย บุญประเสริฐ (2563: 15) ได้สรุปว่าความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นการพัฒนาในทุกๆ ด้าน โดยการ กำหนดทิศทางและขับเคลื่อนนโยบายในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการประเมินอย่างต่อเนื่อง เทียบตรงมุ่งบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิผลต่อการเรียนการสอนของสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ บรรลุเป้าหมายและไม่ได้มีข้อจำกัดเกี่ยวกับขนาดของสถานศึกษา โดยใช้ทรัพยากรและกลวิธีที่เหมาะสม

สุนิสา ม้วยจี่น (2563: 13) ได้สรุปว่าความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นระบบ การบริหารจัดการที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา มีการพัฒนาทักษะความรู้ในกระบวนการดำเนินงาน และการสั่งสมประสบการณ์ การกำหนดเป้าหมาย และการวางแผนในการทำงานอย่างต่อเนื่อง การยอมรับจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งการจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อ ความเจริญก้าวหน้าและความสำเร็จของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุตามที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่าความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่ตรงและมีประสิทธิภาพได้ สถานศึกษาต่างๆ จะมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำที่เป็นมืออาชีพ มีการจัดการเรียนการสอนอย่างมีวัตถุประสงค์ และมีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่มั่นคงถาวรและมุ่งส่งเสริมให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริง

1.3 กระบวนการบริหารสถานศึกษา

วิโรจน์ สารรัตน์ (2551: 21, อ้างถึงในพรศิริ สังข์ทอง, 2562: 25) กล่าวถึงกระบวนการบริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การจูงใจ การควบคุมงาน

ขวัญพิชชา มีแก้ว (2562: 14) ได้สรุปว่ากระบวนการบริหารสถานศึกษาเริ่มต้นจากการวางแผนโดยการศึกษาสภาพของปัญหาเพื่อกำหนดทิศทางองค์กร พร้อมตั้งเป้าหมายการจัดองค์กร การปฏิบัติงานตามข้อตกลง การประสานงาน การสั่งการ และการควบคุม การประเมินผล การทบทวนการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข และกำหนดวัตถุประสงค์ใหม่ในครั้งต่อไป

พรศิริ สังข์ทอง (2562: 2) สรุปได้ว่ากระบวนการบริหารสถานศึกษาเป็นแนวทางและขั้นตอนที่แสดงให้เห็นถึงการจัดการของสถานศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุมงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษาเป็นแนวทางและขั้นตอนที่แสดงให้เห็นถึงการจัดการของสถานศึกษา โดยเริ่มจากการศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบัน การวางแผน การดำเนินงานตามแผน การนิเทศ กำกับติดตาม และควบคุม การประเมินผล และสะท้อนกลับผลการดำเนินการเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.4 ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 19) ได้จำแนกขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2556: 53) จำแนกขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ 4 ประการ คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านบริหารทั่วไป

สมิธ และคนอื่นๆ (อ้างถึงใน ธัญลักษณ์ วงเครา, 2559: 25) ได้จำแนกงานการบริหารสถานศึกษา 5 ประการ ประกอบด้วย งานวิชาการ งานบริหารบุคคล งานกิจการนักเรียน งานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน งานการเงินและงานธุรการทั่วไป

ขวัญพิชชา มีแก้ว (2562: 17) ได้สรุปว่าขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยการบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป

สรุปได้ว่า ขอบข่ายและภารกิจการบริหารและการจัดการศึกษา ประกอบด้วยงาน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

2. หลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้

จุฑามาศ สุชาพจน์ (2559: 15) ได้กล่าวว่า การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ คือ กระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน และเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเป็นคนดี รวมทั้งสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขได้ หลักการเบื้องต้นของการบริหารคือ ให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคม ส่งเสริมให้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรจัดให้มีดัชนีชี้วัด

คุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ ส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย

มุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน (2560: 23) กล่าวว่า การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ คือ กระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ เป็นคนดี และดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขได้ หลักการเบื้องต้นของการบริหารคือให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรและให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมายทางการศึกษาคำนึงถึงความสำคัญของการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม อันดีแก่ผู้เรียน

สรุปได้ว่า การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ คือ กระบวนการหรือกิจกรรม การดำเนินงานที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนและการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ เป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรมและดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

2.2 ขอบข่ายการบริหารการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

2.2.1 การบริหารจัดการหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน ซึ่งระบุการจัดเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนรายวิชาเพิ่มเติมและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาสามารถจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และบริบทของสถานศึกษาโดยการกำหนดเวลาเรียนในแต่ละระดับการศึกษา

2.2.2 การออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

การจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ กำหนดให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด โดยพิจารณาตัวชี้วัดที่พัฒนาทักษะกระบวนการมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมผ่านการพัฒนา 4H แบ่งกิจกรรมเป็น 2 กลุ่ม คือ กิจกรรมที่กำหนดให้เรียนและกิจกรรมที่เลือกเรียน

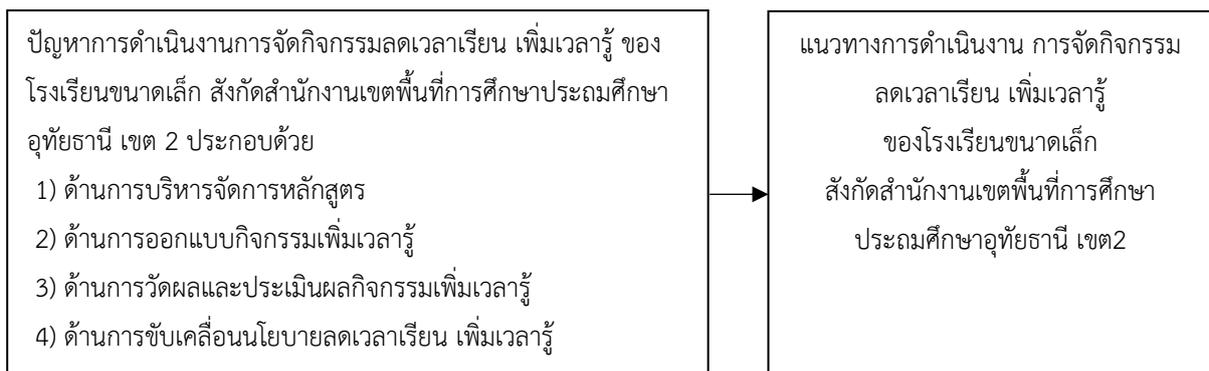
2.2.3 การวัดผลและประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

วัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเหมาะสมกับกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.2.4 การขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ขับเคลื่อนกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ตั้งแต่ระดับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาตามลำดับ ประกาศนโยบาย วางแผนกำหนดแนวทาง จัดทำคู่มือการบริหารจัดการ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ กำกับ ติดตาม และรายงานผล

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 75 คน และครู จำนวน 601 คนรวมทั้งสิ้น 676 คน จากโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 จำนวน 75 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 28 คน และครู จำนวน 220 คน รวมทั้งสิ้น 248 คน จากโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 จำนวน 75 แห่ง ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากการเปิดตารางของเครจซี่และ มอร์แกน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ Likert (Likert's Summated Rating Scale) (สายทิพย์ ยะฟู, 2560: 126 - 128) มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลด้วยตนเองจำนวน 248 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด 248 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์หาค่าร้อยละ (%)

ตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำมาสรุปเป็นภาพรวม และแปลความหมายค่าเฉลี่ย แปลความหมายจากช่วงคะแนนตามเกณฑ์ 5 ระดับ ของ บุญชม ศรีสะอาด. (2556: 121)

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

ผู้ให้ข้อมูล

การหาแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ผู้วิจัยใช้การสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ในรูปแบบของการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion : FGD) ที่จะแสดงทัศนคติและสะท้อนถึงประสบการณ์ด้านทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในข้อข่างาน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 2) ด้านการออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 3) ด้านการวัดผลและประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ และ 4) ด้านการขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

เครื่องมือวิจัย

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีลักษณะเป็นแบบบันทึกข้อเสนอแนะความเหมาะสมของร่างแนวทางที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำองค์ประกอบแต่ละด้านที่เป็นปัญหาที่มากที่สุด 3 อันดับแรก มาจัดทำเป็นร่าง เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบ

ใน 2 ลักษณะคือ 1) ร่างแนวทางที่ผู้วิจัยนำเสนอหากเหมาะสมให้พิจารณาว่าคงเดิม และ 2) ร่างแนวทางที่ผู้วิจัยนำเสนอหากไม่เหมาะสมให้ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในร่างเพื่อการปรับปรุงต่อไป

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยร่างแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ออกแบบการบันทึกการสนทนากลุ่ม นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอข้อเสนอแนะ ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อจัดทำการสนทนากลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดการสนทนากลุ่ม โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน จัดบันทึกการสนทนากลุ่ม นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูล สรุปอภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ และเขียนรายงานการวิจัย ตลอดจนจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มพร้อมส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจากการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

ผู้ให้ข้อมูล

การประเมินแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ผู้วิจัยใช้ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 จำนวน 30 คน คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จากโรงเรียนเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กทั้ง 6 เครือข่าย ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ด้านการบริหารการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เครือข่ายละ 5 คน ประกอบด้วย เครือข่ายห้วยขาแข้ง เครือข่ายห้วยป่าปก เครือข่ายเมืองการุ้ง เครือข่ายอุ้มไต่ เครือข่ายไซเบอร์ และเครือข่ายอุทัยเก่า

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ Likert (Likert's Summated Rating Scale) (สหายทิพย์ ยะฟู, 2560: 126 - 128) มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลด้วยตนเองจำนวน 30 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด 30 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์หาค่าร้อยละ (%)

ตอนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำมาสรุปเป็นภาพรวม และแปลความหมายค่าเฉลี่ย แปลความหมายจากช่วงคะแนนตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด. (2556: 121) มี 5 ระดับ

ผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

ตารางที่ 1 แสดงปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยภาพรวม

รายการ	ระดับปัญหาการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	3.20	0.45	ปานกลาง
2. ด้านการออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้	3.28	0.47	ปานกลาง
รายการ	ระดับปัญหาการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
3. ด้านการวัดผลและประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้	3.23	0.56	ปานกลาง
4. ด้านการขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	3.17	0.54	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ย	3.23	0.45	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.23, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านการออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.28, S.D. = 0.47) รองลงมาคือ ด้าน การวัดผลและประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.23, S.D. = 0.56) และ ด้านที่มีปัญหาต่ำสุด คือ ด้านการขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.17, S.D. = 0.54)

ตารางที่ 2 แสดงปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหาการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ผู้บริหารวางแผนการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	3.25	0.52	ปานกลาง
2	ผู้บริหารวางแผนกำหนดโครงสร้างเวลาเรียน	3.21	0.50	ปานกลาง
3	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมของในการวางแผนหลักสูตรสถานศึกษา	3.36	0.48	ปานกลาง
4	ครูจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกรอบนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ	3.33	0.47	ปานกลาง

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหาการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
5	ครูจัดทำโครงสร้างเวลาเรียนภายใต้กรอบโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้ชัดเจน	2.99	0.53	ปานกลาง
6	ครูจัดตารางเรียนแบบบูรณาการในชั่วโมงเวลาเรียนของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	3.31	0.46	ปานกลาง
7	ครูจัดตารางเรียนแบบบูรณาการ ในชั่วโมงเวลาเรียนกิจกรรมพัฒนานักเรียน	3.19	0.56	ปานกลาง
8	ครูจัดตารางเรียนกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นชั่วโมงเฉพาะในช่วงเวลาทำก่อนกลับบ้าน หรือเวลาอื่นตามบริบทและความเหมาะสมของสถานศึกษา	3.17	0.54	ปานกลาง
9	ผู้บริหารนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้แบบบูรณาการในชั่วโมงเวลาเรียนของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	3.16	0.57	ปานกลาง
10	ผู้บริหารและครูประเมินหลักสูตรสถานศึกษา หลังจากนำไปใช้จัดกิจกรรม	3.17	0.54	ปานกลาง
11	ผู้บริหารและครูนำผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาไปปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทโรงเรียน	3.14	0.58	ปานกลาง
12	ผู้บริหารและครูนำผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ไปปรับปรุง/พัฒนาการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียน	3.15	.56	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ย		3.20	0.45	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.45) เมื่อจำแนกเป็น รายข้อพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมของในการวางแผนหลักสูตรสถานศึกษา มีปัญหาสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.48) รองลงมาได้แก่ ครูจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกรอบนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = 0.47) ลำดับ ที่สาม ครูจัดตารางเรียนแบบบูรณาการในชั่วโมงเวลาเรียนของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.46) และลำดับสุดท้าย ครูจัดทำโครงสร้างเวลาเรียนภายใต้กรอบโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้ชัดเจน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$, S.D. = 0.53)

ตารางที่ 3 แสดงปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ด้านการออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหาการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
13	ครูวางแผนการออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา	3.20	0.60	ปานกลาง
14	ครูออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ที่มีความเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดที่ต้องรู้	3.36	1.32	ปานกลาง
15	ครูออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ สอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญของนักเรียน	3.25	0.51	ปานกลาง
16	ครูวางแผนการออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ เน้นการเรียนรู้ผ่านการพัฒนา 4H	3.25	0.53	ปานกลาง
17	ครูออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้พัฒนาทักษะการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21	3.23	0.50	ปานกลาง
18	ครูออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ที่เน้นการลงมือปฏิบัติคิดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.34	0.52	ปานกลาง
19	ครูออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ที่มีความหลากหลายสนองความต้องการของนักเรียน	3.25	0.57	ปานกลาง
20	ครูออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้โดยประยุกต์ใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น	3.23	0.58	ปานกลาง
21	ครูประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้	3.26	0.52	ปานกลาง
22	ครูประเมินผลความสอดคล้องของกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ กับตัวชี้วัด และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	3.38	0.51	ปานกลาง
23	ครูนำผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรม เพิ่มเวลารู้ที่ ไปปรับปรุง/พัฒนาการออกแบบกิจกรรม	3.21	0.55	ปานกลาง
24	ผู้บริหารนำผลการประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ไปปรับปรุง/พัฒนาการออกแบบกิจกรรม	3.42	0.52	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ย		3.29	0.47	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ด้านการออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 0.47) เมื่อจำแนกเป็น รายข้อพบว่า ผู้บริหารนำผลการประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ไปปรับปรุง/พัฒนาการออกแบบกิจกรรม มีปัญหาสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.52) รองลงมาได้แก่ ครูประเมินผลความสอดคล้องของกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ กับตัวชี้วัด และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.38$, S.D. = 0.51) ลำดับที่สาม ครูออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ที่มีความเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดที่ต้องรู้

มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.36$, S.D. = 1.32) และลำดับสุดท้าย ครูวางแผนการออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้
เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.60)

ตารางที่ 4 แสดงปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ด้านการวัดผลและประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหาการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
25	ผู้บริหารวางแผนการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย	3.35	0.52	ปานกลาง
26	ผู้บริหารวางแผนการประเมินผลให้มีความเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดที่ต้องรู้	3.14	0.68	ปานกลาง
27	ครูใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม	3.17	0.678	ปานกลาง
28	ครูใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน	3.27	0.64	ปานกลาง
29	ครูใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการถามคำถาม	3.40	0.49	ปานกลาง
30	ครูใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการสนทนา/การสัมภาษณ์	3.21	0.67	ปานกลาง
31	ผู้บริหารและครูประเมินผลความสอดคล้องของวิธีการประเมินผลตามสภาพจริงกับกิจกรรม เพิ่มเวลารู้	3.20	0.64	ปานกลาง
32	ผู้บริหารและครูนำผลการประเมิน ความสอดคล้องของวิธีการกับกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ไปปรับปรุง/พัฒนาการประเมินผลตามสภาพจริง	3.18	0.64	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ย		3.24	0.56	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ด้านการวัดผลและประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.56) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ครูใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการถามคำถาม มีปัญหาสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.49) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารวางแผนการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.35$, S.D. = 0.52) ลำดับที่สาม ครูใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.27$, S.D. = 0.64) และลำดับสุดท้าย ผู้บริหารวางแผนการประเมินผลให้มีความเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดที่ต้องรู้ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$, S.D. = 0.68)

ตารางที่ 5 แสดงปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ด้านการขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหาการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
33	ผู้บริหารนำกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ กำหนดเป็นนโยบายในการดำเนินงานในสถานศึกษา	3.20	0.61	ปานกลาง
34	ผู้บริหารวางแผนบริหารจัดการงบประมาณ ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	3.16	0.61	ปานกลาง
35	ผู้บริหารวางแผนบริหารจัดการอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	3.15	0.59	ปานกลาง
36	ผู้บริหารวางแผนบริหารจัดการบุคลากร ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	3.13	0.59	ปานกลาง
37	ผู้บริหารวางแผนบริหารจัดการด้านวิชาการ ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	3.10	0.62	ปานกลาง
38	ผู้บริหารใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	3.31	0.47	ปานกลาง
39	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนานวัตกรรมการจัดกิจกรรม เพิ่มเวลารู้	3.18	0.63	ปานกลาง
40	ผู้บริหารประสานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ภูมิปัญญาต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	3.29	0.52	ปานกลาง
41	ครูวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อจัดกิจกรรมตามความถนัด และความต้องการของนักเรียน	3.12	0.62	ปานกลาง
42	ครูวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาในรายวิชาที่รับผิดชอบและออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้	3.13	0.61	ปานกลาง
43	ผู้บริหารนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้	3.21	0.60	ปานกลาง
44	ครูประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน	3.16	0.66	ปานกลาง
45	ผู้บริหารจัดประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน และนำผลไปใช้ในการพัฒนาต่อไป	3.13	0.68	ปานกลาง
46	ครูสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้อีก	3.10	0.63	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ย		3.17	0.54	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ด้าน การขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 0.54) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ มีปัญหาสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.47) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารประสานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ภูมิปัญญาต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.29$, S.D. = 0.52) ลำดับ ที่สาม ผู้บริหารนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้
 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.31$, S.D. = 0.46) และลำดับสุดท้าย ครูสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้มีการ
 ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้อีก มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.10$, S.D. = 0.63)

ตารางที่ 6 สรุปผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 สูงที่สุด 3 อันดับ ในแต่ละด้าน

ลำดับที่	ปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก	\bar{X}	แปลผล
ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร			
1	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมของในการวางแผนหลักสูตรสถานศึกษา	3.36	ปานกลาง
2	ครูจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกรอบนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ	3.33	ปานกลาง
3	ครูจัดตารางเรียนแบบบูรณาการในช่วงเวลาเรียนของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	3.31	ปานกลาง
ด้านการออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้			
1	ผู้บริหารนำผลการประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ไปปรับปรุง/พัฒนาการออกแบบ กิจกรรม	3.42	ปานกลาง
2	ครูประเมินผลความสอดคล้องของกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ กับตัวชี้วัด และ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	3.38	ปานกลาง
3	ครูออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ที่มีความเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดที่ต้องรู้	3.36	ปานกลาง
ด้านการวัดผลและประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้			
1	ครูใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการถามคำถาม	3.40	ปานกลาง
2	ผู้บริหารวางแผนการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย	3.35	ปานกลาง
3	ครูใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน	3.27	ปานกลาง
ด้านการขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้			
1	ผู้บริหารใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	3.31	ปานกลาง
2	ผู้บริหารประสานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ภูมิปัญญาต่าง ๆ ในการจัด กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	3.29	ปานกลาง
3	ผู้บริหารนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้	3.21	ปานกลาง

ตอนที่ 2 หาแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

ผู้วิจัยนำข้อคำถามปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้ง 3 ด้าน มาร่างเป็นแนวทางการแก้ปัญหาโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง
 เป็นแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ซึ่ง ได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและนำร่างดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมสนทนากลุ่ม
 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ปรากฏเป็นแนวทางการแก้ปัญหาโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่งเป็น แนวทางการดำเนินงานการจัด
 กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2
 ปรากฏผลดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แนวทางการแก้ปัญหาโดยใช้วงจรมลลเวลาเรียน เป็นแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

ด้าน/รายการ	แนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2
1. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	
1.1 คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมของในการวางแผน หลักสูตรสถานศึกษา	การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มีกระบวนการแบบมีส่วนร่วม เริ่มจากคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมวิเคราะห์บริบทและวางแผน จากนั้นผู้บริหาร ครู นักเรียน และคณะกรรมการร่วมจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น มีการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรโดยการสอบถามและประเมินผล แล้วนำผลการประเมินและข้อคิดเห็นมาปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับนักเรียน
1.2 ครูจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกรอบนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ	ผู้บริหาร ครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันวางแผนให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ จากนั้นจัดทำโครงสร้างหลักสูตรตามแผนที่วางไว้ มีการประเมินผลหลังนำโครงสร้างหลักสูตรไปใช้ และนำผลการประเมิน ความคิดเห็น และข้อสังเกตไปปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
1.3 ครูจัดตารางเรียนแบบบูรณาการในชั่วโมงเรียนของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	ผู้บริหาร ครู และนักเรียนร่วมกันวางแผนบูรณาการกิจกรรมในชั่วโมงเรียนของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จากนั้นจัดทำตารางเรียนให้เหมาะสมกับแต่ละสาระการเรียนรู้ มีการประเมินผลการใช้ตารางเรียนหลังนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และนำผลการประเมิน ความคิดเห็น และข้อสังเกตไปปรับปรุงตารางเรียนให้มีความเหมาะสมและยืดหยุ่นยิ่งขึ้น
2. ด้านการออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้	
2.1 ผู้บริหารนำผลการประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ไปปรับปรุง/พัฒนาการออกแบบกิจกรรม	ผู้บริหารดำเนินการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเริ่มจากวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อวางแผนปรับปรุง จากนั้นออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งในรูปแบบบูรณาการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดกิจกรรมหลังนำไปใช้ และนำผลการประเมิน ความคิดเห็น และข้อสังเกตไปปรับปรุงการออกแบบกิจกรรมให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2.2 ครูประเมินผล ความสอดคล้องของกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ กับตัวชี้วัดและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	ครูผู้สอนดำเนินการประเมินผลกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเริ่มจากวิเคราะห์ตัวชี้วัดและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนที่สอดคล้องกับกิจกรรมเพื่อวางแผนการประเมินผล จากนั้นสร้างเครื่องมือประเมินผลแบบบูรณาการที่เหมาะสมกับ มีการประเมินผลร่วมกับนักเรียนและรายงานผลให้ผู้บริหารทราบ และนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือและวิธีการประเมินให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
2.3 ครูออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ที่มีความเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดที่ต้องรู้	ครูดำเนินการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเริ่มจากวิเคราะห์ตัวชี้วัดที่ต้องรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมเพื่อวางแผนการออกแบบกิจกรรม จากนั้นออกแบบกิจกรรมที่บูรณาการกับ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ด้าน/รายการ	แนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2
	ให้ครูเป็นผู้อำนวยการอำนวยความสะดวกและนักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีการประเมินผลร่วมกับนักเรียนและรายงานผลให้ผู้บริหารทราบ และนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาเทคนิค วิธีการ และสื่อ/นวัตกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. ด้านการวัดผลและประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้	
3.1 ครูใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการถามคำถาม	ครูพัฒนาการประเมินผลตามสภาพจริงในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเริ่มจากศึกษาวิธีการถามคำถามและวางแผนสร้างคำถามที่ครอบคลุมตัวชี้วัดและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน จากนั้นออกแบบกิจกรรมโดยใช้คำถามแบบ "5Ws 1H" เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ฝึกให้นักเรียนตั้งคำถามเอง หาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านการถามตอบ มีการประเมินผลการใช้วิธีการถามคำถามร่วมกับนักเรียน และนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาวิธีการตั้งคำถามให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3.2 ผู้บริหารวางแผนการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย	ผู้บริหารพัฒนาการประเมินผลตามสภาพจริงในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเริ่มจากวิเคราะห์ตัวชี้วัดและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนที่สอดคล้องกับกิจกรรมเพื่อวางแผนการประเมินผล จากนั้นส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ประชุมชี้แจง และร่วมกันสร้างเครื่องมือประเมินที่หลากหลายเหมาะสมกับแต่ละกิจกรรม มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดกิจกรรมตามสภาพจริงของครูผู้สอน และนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือและวิธีการประเมินให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
ด้าน/รายการ	แนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2
3.2 ผู้บริหารวางแผนการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย	ผู้บริหารพัฒนาการประเมินผลตามสภาพจริงในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเริ่มจากวิเคราะห์ตัวชี้วัดและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนที่สอดคล้องกับกิจกรรมเพื่อวางแผนการประเมินผล จากนั้นส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ประชุมชี้แจง และร่วมกันสร้างเครื่องมือประเมินที่หลากหลายเหมาะสมกับแต่ละกิจกรรม มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดกิจกรรมตามสภาพจริงของครูผู้สอน และนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือและวิธีการประเมินให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3.3 ครูใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน	ครูผู้สอนพัฒนาการประเมินผลตามสภาพจริงในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเริ่มจากวิเคราะห์ตัวชี้วัดและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนที่สอดคล้องกับกิจกรรม จากนั้นดำเนินกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อร่วมกันคิดวิธีการประเมินที่หลากหลาย เช่น การประเมินจากชิ้นงาน การปฏิบัติงาน กระบวนการกลุ่ม และพฤติกรรม และสร้างเครื่องมือประเมินที่หลากหลายโดยให้นักเรียน เพื่อน และผู้ปกครองมีส่วนร่วม มีการประเมินผลวิธีการและเครื่องมือร่วมกับนักเรียน และนำผลการประเมินไปพัฒนาเครื่องมือและวิธีการประเมินให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
4. ด้านการขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	
4.1 ผู้บริหารใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการ	ผู้บริหารขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเริ่มจากศึกษาวิเคราะห์นโยบายและบริบทโรงเรียนและชุมชน เพื่อวางแผนการขับเคลื่อนนโยบายด้วยรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม จากนั้นดำเนินการโดยเชิญวิทยากรในชุมชนมาให้ความรู้ ทำข้อตกลง

ด้าน/รายการ	แนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2
จัด กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	(MOU) กับภาคีเครือข่ายทางการศึกษาทุกภาคส่วนในการจัดกิจกรรมพัฒนา 4H ได้แก่ Head, Heart, Hand และ Health มีการประเมินกิจกรรมร่วมกับภาคีเครือข่ายทางการศึกษา และนำผลการประเมินไปถอดบทเรียนเพื่อพัฒนากิจกรรมในการพัฒนา นักเรียนร่วมกันต่อไป
4.2 ผู้บริหารประสานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ภูมิปัญญาต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	ผู้บริหารพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนสำหรับกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเริ่มจากศึกษาวิเคราะห์นโยบายและบริบทของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อวางแผนแสวงหาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา จากนั้นจัดเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ทั้งสถานที่ บุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น อาชีพ และ Soft Power ของชุมชน มีการประเมินแหล่งเรียนรู้ร่วมกับ ครู นักเรียน และชุมชน และนำผลการประเมินไปถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และวิธีการใช้แหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
4.3 ผู้บริหารนิเทศ กำกับติดตามการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้	ผู้บริหารพัฒนาระบบการนิเทศกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเริ่มจากวางแผนการนิเทศ จัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศ แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมนิเทศประกอบด้วยครู และคณะกรรมการสถานศึกษา และลงนิเทศแบบกัลยาณมิตรตามปฏิทิน จากนั้นสรุปผลการนิเทศและสะท้อนผลให้ครูผู้สอนร่วมกันวิพากษ์และเสนอแนะ และนำผลการสะท้อนการนิเทศไปพัฒนารูปแบบการนิเทศและการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

ตารางที่ 8 แสดงการประเมินแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้ง 4 ด้าน

รายการประเมิน	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	4.76	0.26	มากที่สุด	4.79	0.21	มากที่สุด	4.73	0.25	มากที่สุด	4.73	0.23	มากที่สุด
2. ด้าน การออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้	4.68	0.25	มากที่สุด	4.63	0.25	มากที่สุด	4.61	0.29	มากที่สุด	4.66	0.32	มากที่สุด
3. ด้านการวัดผลและประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้	4.69	0.32	มากที่สุด	4.70	0.32	มากที่สุด	4.73	0.30	มากที่สุด	4.68	0.28	มากที่สุด
4. ด้าน การขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	4.74	0.27	มากที่สุด	4.67	0.29	มากที่สุด	4.66	0.30	มากที่สุด	4.71	0.30	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.72	0.15	มากที่สุด	4.70	0.20	มากที่สุด	4.68	0.22	มากที่สุด	4.69	0.17	มากที่สุด

จากตารางที่ 8 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบประเมิน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 4 ด้าน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายเพิ่มเติม ดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรม ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยจากการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

1.1 ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาหลักคือการขาดการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการวางแผนหลักสูตร การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และการจัดตารางเรียนแบบบูรณาการ สาเหตุของปัญหาเกิดจากคณะกรรมการสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการพัฒนา 4H (Head, Heart, Hand, Health) และครูผู้สอนขาดความเข้าใจในแนวคิดการลดเวลาสอนแบบบรรยายและเพิ่มเวลาให้นักเรียนทำกิจกรรม ผลการวิจัยที่สอดคล้องกับประเด็นนี้ได้แก่ งานวิจัยของมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน (2560) ที่พบว่า การปรับโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนทำได้ยาก และงานวิจัยของเสาวลักษณ์ พนะสันต์ (2562) และจุฑามาศ สุชาพจน์ (2559) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการจัดทำหลักสูตร โครงสร้าง และตารางเรียนมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

1.2 ด้านการออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาสำคัญในการดำเนินงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ คือการขาดการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการออกแบบกิจกรรม การประเมินความสอดคล้องของกิจกรรมกับตัวชี้วัดและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และการออกแบบกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับตัวชี้วัดที่ต้องรู้สาเหตุเกิดจากการขาดความเข้าใจว่ากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้เน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งต้องบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ และสอดคล้องกับตัวชี้วัดในหลักสูตรสถานศึกษาและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ผลการวิจัยที่สอดคล้องกับประเด็นนี้ได้แก่ ประวิทย์ ประมาน (2560) ที่พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในหลายด้าน รวมถึงด้านการประเมินความสำเร็จของกิจกรรม และมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน (2560) ที่พบว่า การออกแบบกิจกรรมควรสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดตามหลักสูตร และรูปแบบกิจกรรมควรมีความหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา

1.3 ด้านการวัดผลและประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาสำคัญในการประเมินผลกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ คือการขาดความหลากหลายในวิธีการประเมินผลตามสภาพจริง โดยพบว่าการใช้วิธีการถามคำถาม การวางแผนการประเมินที่หลากหลาย และการประเมินผลการปฏิบัติงานยังเป็นปัญหา สาเหตุเกิดจากครูมักแยกการประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้จากการเรียนการสอนปกติในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ทั้งที่กิจกรรมเพิ่มเวลารู้เน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริงที่หลากหลายจะมีความเหมาะสมและลดภาระการประเมินของครู ผลการวิจัยที่สอดคล้องได้แก่ ธนินท์รัฐ กฤษณีฉันทพิท ศิริวิศาลสุวรรณ (2561) ที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพต้องฝึกการใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง และมุฮัมมัด ซัลมาน อาจอ่อน (2560) ที่พบว่า การวัดและประเมินผลที่จริงจังเกินไปเป็นปัญหา ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเองตามสภาพจริง

1.4 ด้านการขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ประกอบด้วย การใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม การประสานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา และการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรม สาเหตุเกิดจากผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการ

ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งต้องใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นผู้อำนวยการความสะดวก ผู้ประสานแหล่งเรียนรู้ และผู้นิเทศติดตามการจัดกิจกรรม ผลการวิจัยที่สอดคล้อง ได้แก่ จุฑามาศ สุธาพจน์ (2559) ที่พบว่าการดำเนินกิจกรรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดประเมินผลอยู่ในระดับมาก มุฮัมมัดซัลมาน อาจ่ออน (2560) ที่พบว่ามีสื่อและแหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอ ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และควรจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอ และกนกกาญจน์ มากผล (2562) ที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมของชุมชน และความพร้อมของสถานที่อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรม ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

2.1 แนวทางการพัฒนาด้านการบริหารจัดการหลักสูตรควรเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาในการวิเคราะห์บริบท วางแผน และจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น การพัฒนาต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ทั้งการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและนโยบายกระทรวง การจัดการเรียนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และการนิเทศติดตามประเมินผลเพื่อนำไปปรับปรุงให้เหมาะสมและยืดหยุ่น ผลการวิจัยที่สนับสนุนแนวทางนี้ได้แก่ เสาวลักษณ์ พนะสันต์ (2562) ที่พบว่าด้านหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการมีส่วนร่วมประเมินผลมีความสำคัญ และจุฑามาศ สุธาพจน์ (2559) ที่พบว่าด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน รูปแบบกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม และการวัดประเมินผลมีความสำคัญในระดับมาก

2.2 แนวทางการพัฒนาด้านการออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ควรเริ่มจากผู้บริหารและครูร่วมกันวิเคราะห์ผลการประเมิน ตัวชี้วัด และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน เพื่อนำไปวางแผนพัฒนาการออกแบบกิจกรรม กิจกรรมที่ออกแบบควรมีความเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดที่ต้องรู้ บูรณาการกับ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยปรับบทบาทครูให้เป็นผู้อำนวยความสะดวก เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การประเมินผลควรบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนปกติ โดยไม่แยกการประเมินกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ออกมาต่างหาก มีการนิเทศติดตาม และให้ครูกับนักเรียนร่วมกันประเมินผล พร้อมทั้งนำผลการประเมินไปปรับปรุงการออกแบบกิจกรรม เครื่องมือประเมิน เทคนิควิธีการ และสื่อนวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของประวิทย์ ประมาน (2560) ที่พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในด้านนโยบาย บทบาทครู กิจกรรมที่จัด ขั้นตอนการจัดกิจกรรม การประเมินความสำเร็จ และผลลัพธ์ของโครงการ

2.3 แนวทางการพัฒนาด้านการวัดผลและประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ควรเริ่มจากผู้บริหารและครูศึกษาวิธีการประเมินผลตามสภาพจริง เน้นการใช้คำถามที่ครอบคลุมตัวชี้วัดและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญ โดยส่งเสริมการอบรม การประชุมชี้แจง และการดำเนินกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง พร้อมทั้งร่วมกันพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสมกับธรรมชาติของแต่ละกิจกรรม ในการประเมิน ครูควรใช้คำถามแบบ "5Ws 1H" เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ เปิดโอกาสให้นักเรียนตั้งคำถามเอง ฝึกหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล และใช้คำถามตอบระหว่างนักเรียนและครูเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ควรมีการประเมินผลการใช้วิธีการประเมินร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน และนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาวิธีการตั้งคำถาม เครื่องมือและวิธีการประเมินให้เหมาะสมยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของธนินทร์รัฐ ฤกษ์ภูมิตันท์ ศิริวิศาลสุวรรณ (2561) ที่พบว่าการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพต้องฝึกการใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด ใช้เทคนิควิธีการสอนและการประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง โดยผู้สอนต้องร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2.4 แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ควรเริ่มจากการวิเคราะห์นโยบายและบริบทร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ชุมชน และภาคีเครือข่ายทางการศึกษา เพื่อวางแผนการขับเคลื่อนนโยบายด้วยรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ควรดำเนินการโดยเชิญวิทยากรในชุมชนมาให้ความรู้ ทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนากิจกรรม 4H และจัดเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในชุมชน พร้อมประสานความร่วมมือในการใช้แหล่งเรียนรู้

มีการนิเทศติดตามโดยจัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศ แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ และลงนิเทศแบบกัลยาณมิตร พร้อมทั้งร่วมกันประเมินกิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ควรสรุปและสะท้อนผลการนิเทศให้ครูร่วมกันวิพากษ์ และนำผลการประเมินไปถอดบทเรียนเพื่อพัฒนากิจกรรม แหล่งเรียนรู้ และรูปแบบการนิเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกกาญจน์ มากผล (2562) ที่พบว่าปัจจัยสำคัญคือภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมของชุมชน ความพร้อมของสถานที่ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และเสาวลักษณ์ พนะสันต์ (2562) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโดยเฉพาะด้านการประเมินผลและการจัดกิจกรรมมีความสำคัญในระดับมากที่สุด

3 ผลการประเมินแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบประเมิน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ด้านความถูกต้อง แนวทางที่นำเสนอมีความสอดคล้องกับหลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษาสมัยใหม่ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และสอดคล้องกับนโยบาย ด้านความเหมาะสม แนวทางมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านบุคลากรและทรัพยากร โดยเน้นการใช้ทรัพยากรในชุมชนและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การบูรณาการกิจกรรมกับการเรียนการสอนปกติ และการประเมินผลที่ไม่เพิ่มภาระให้ครู ด้านความเป็นไปได้ แนวทางมีขั้นตอนชัดเจนและปฏิบัติได้จริง เริ่มจากการวางแผน การดำเนินการ การประเมินผล และการนำผลไปปรับปรุง ด้านความเป็นประโยชน์ แนวทางมุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านตามหลัก 4H คือ Head (พัฒนาสมอง), Heart (พัฒนาจิตใจ), Hand (พัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (พัฒนาสุขภาพ) และเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ครูควรจัดทำโครงสร้างเวลาเรียนภายใต้กรอบโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้ชัดเจน
- 1.2 ครูควรวางแผนการออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.3 ผู้บริหารควรวางแผนการประเมินผลให้มีความเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดที่ต้องรู้
- 1.4 ครูควรสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้อีก

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

- 2.1 การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน
- 2.2 การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เพื่อสร้างนวัตกรรม

เอกสารอ้างอิง

- กนกกาญจน์ มากผล. (2562). ปัจจัยการบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ขวัญพิชชา มีแก้ว. (2562). การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- จุฑามาศ สุธาพจน์. (2559). แนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ณรงค์ชัย บุญประเสริฐ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธนินทร์รัฐ กฤษณ์ฉันทะห์ ศิริวิศาลสุวรรณ. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธัญลักษณ์ วงครธา. (2559). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บริมาส วงศ์เจริญ และสายสุดา เตยเจริญ. (2561). การบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนบ้านสวนหลวง (รัตนวิจิตรพิทยาคาร). วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 9(1), 101 - 114.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประวิทย์ ประมาน. (2560). รูปแบบกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พรศิริ สังข์ทอง. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมองค์การของผู้บริหารกับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พิชิต ฤทธิจรรณ. (2557). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: เอ้าท์ ออฟ เคอร์มิสท์ .
- มุขัมมัดซัลมาน อาจ่ออน. (2560). การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2551). การบริหารการศึกษา หลักการและวิวัฒนาการของทฤษฎีการบริหาร หน้าที่ทางการบริหาร ประเด็นทางการบริหาร ข้อเสนอกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย. ขอนแก่น : ศึกษาศาสตรมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สายทิพย์ ยะฟู. (2560). วิจัยทางการศึกษา. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2. (2566). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีการศึกษา 2562. อุทัยธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566 – 2570). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2556). นโยบายจุดเน้นการดำเนินงานสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2559). คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สุนิสา มุ้ยจิ้น. (2563). การศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เสาวลักษณ์ พนะสันต์. (2562). การศึกษาการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของครูวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา